

Календарно-тематичне планування уроків географії в 6 класі за оновленою програмою 2022 року

№ тем. блоку	Назви тем, що входять до тематичного блоку	Усього годин	У т.ч. п/р	Примітка
Блок I	Вступ	2		
	Розвиток географічних знань про Землю	4		
7 год	Тематичне оцінювання №1	1		Год з резерву
Блок II	Земля на плані і карті	13	2	
13 год	Тема 1. Орієнтування на місцевості	2 год		
	Тема 2. Способи зображення Землі	7 год		п/р №1
	Тема 3. Географічні координати	3 год		п/р №2
	Тематичне оцінювання №2	1		
Блок III	Літосфера	11	1	п/р №3
12 год	Тематичне оцінювання №3	1		
Блок IV	Атмосфера	12	2	п/р №4,5
13 год	Тематичне оцінювання №4	1		Год з резерву
Блок V	Гідросфера	11	1	п/р №6
12 год	Тематичне оцінювання №5	1		
Блок VI	Біосфера	2		
	Природні комплекси	3	1	п/р №7
12 год	Планета людей	5	1	п/р №8
	Тематичне оцінювання №6	1		Год з резерву
Повторення вивченого у 6-му класі		2		

Географія у 6 класі (Загальна географія) – це перший систематичний курс нового шкільного предмета. Програма курсу розрахована на 70 годин (2 години на тиждень), з яких запланований резерв часу становить 6 годин. У процесі вивчення загальної географії в учнів формуються уявлення про Землю як природний комплекс, особливості земних оболонок та їх взаємозв'язки. Початковий курс географії також містить відомості про географічні подорожі та дослідження нашої планети, особливості зображення земної кулі на глобусі й карті, кількість і розміщення її населення, людські раси, положення України та окремих держав на політичній карті світу. Таким чином, у 6 класі розпочинається формування загальної географічної культури школярів та поступове навчання картографічній мові. Учні оволодівають основними географічними уявленнями та поняттями, набувають певних умінь у роботі з різними джерелами географічної інформації.

Для досягнення окресленої мети вчителю необхідно вирішувати такі навчально-методичні завдання:

- розвивати пізнавальний інтерес учнів до об'єктів і процесів навколишнього світу;
- навчити встановлювати зв'язки в системі географічних знань й на цій основі формувати ключові компетентності: вміння вчитися, громадянську, соціальну, підприємницьку, загальнокультурну, здоров'язбережувальну, інформаційну;
- залучати учнів до практичної діяльності щодо застосування отриманих географічних знань і умінь у повсякденному житті.

Програмою передбачено виконання 8 практичних робіт, 4 з яких потрібно оцінити обов'язково, решту – за вибором учителя. Крім того, до окремих тем наведено теми досліджень.

6 к л а с « Загальна географія» -70 годин

№	Дата	Тема уроку	д/з	При мітка
---	------	------------	-----	--------------

Вступ (2год)

1		Географія - наука Землю. Географія як наука про Землю, її природу, населення та його господарську діяльність, про взаємодію природи і людства. Значення географічних знань та умінь для життєдіяльності людини. Основні друковані та електронні джерела географічної інформації, їх значення.	§1	
2		Методи географічних досліджень. Географічні дослідження. Особливості організації власних географічних спостережень.	Ст7-9	Календарі погоди

Знаннєвий компонент:

називає об'єкти вивчення географії, складові географічної науки, основні джерела географічних знань та методи географічних досліджень.

Діяльнісний компонент:

добирає географічну інформацію з різних джерел та *визначає* її корисність для себе;

виконує спостереження за змінами у природі;

складає перелік джерел географічної інформації, які є вдома.

Ціннісний компонент:

використовує результати власних спостережень у повсякденній діяльності;

обґрунтовує на конкретних прикладах значення географії для життєдіяльності людини.

Розділ 1. Розвиток географічних знань про Землю 3 год + 2 год з резерву

Тема 1. Уявлення про Землю в давнину (1год)

3		Уявлення про форму Землі. Зображення Землі на картах Ератосфена, Птолемея. Пізнання Землі в стародавні часи та епоху Середньовіччя	§2,3	
---	--	--	------	--

Знаннєвий компонент:

називає особливості зображення Землі на картах у давнину.

Діяльнісний компонент:

добирає з різних джерел додаткову інформацію про пізнання і дослідження Землі у давнину;

зіставляє карти Ератосфена і Птолемея з сучасною картою;

складає короткі повідомлення про пізнання Землі у давнину (із залученням членів родини).

Ціннісний компонент:

оцінює внесок античних учених у становлення географії як науки.

Тема 2. Відкриття нових земель та навколосвітні подорожі (3 год)

4		Пошуки морського шляху в Індію. Відкриття Америки Х. Колумбом.	§4	
5		Перша навколосвітня подорож під керівництвом Ф. Магеллана. Навколосвітні експедиції, їх географічне значення (Дж.Кук, І.Крузенштерн і Ю.Лисянський). Відкриття Австралії і Антарктиди.	§5	

Учень називає: відомих мореплавців та мандрівників, які здійснили видатні географічні відкриття в різні епохи; **підбирає:** з різних джерел додаткову інформацію про пізнання і дослідження Землі; **аналізує:** карти маршрутів мандрівників та дослідників; **складає:** за допомогою членів родини короткі повідомлення про власні подорожі, які ілюструє малюнками, фотографіями, міні-презентаціями.

Тема 3. Сучасні дослідження(1год)

6		Дослідження Землі у XX на початку XXI ст. Сучасні туристичні подорожі як засіб відкриття Землі кожною людиною.	§6	
7		Підсумковий урок по темах «Вступ. Розвиток географічних знань про Землю»		

Знаннєвий компонент: *називає* сучасні географічні дослідження.

Діяльнісний компонент: *добирає* з різних джерел додаткову інформацію про пізнання і дослідження Землі на сучасному етапі;

аналізує інформацію про географічні дослідження у XX та на початку XXI ст.;

порівнює дослідження Землі у сучасну добу з тими, що мали місце в більш ранні епохи;

складає за допомогою членів родини короткі повідомлення про власні подорожі, які ілюструє малюнками, фотографіями, міні-презентаціями.

Ціннісний компонент: визначає роль сучасних досліджень у підвищенні добробуту людства.

Розділ 2 Земля на плані та карті (13 год)

Тема 1. Орієнтування на місцевості (2 год)

8	Способи орієнтування на місцевості. Визначення напрямків на місцевості.	§7
9	Компас. Поняття про азимут.	§8

Знаннєвий компонент: називає різні способи орієнтування на місцевості; пояснює способи орієнтування на місцевості.

Діяльнісний компонент: користується компасом для визначення сторін горизонту та азимуту; визначає азимут та напрямки на різні об'єкти на місцевості поблизу школи;

складає схему маршруту руху; порівнює інструментальні та візуальні способи орієнтування на місцевості.

Ціннісний компонент: оцінює практичне значення вміння орієнтуватися на місцевості; робить висновки про важливість орієнтування для збереження власного життя та безпеки під час подорожей та екскурсій.

Тема 2. Способи зображення Землі (7 год)

10	Особливості та відмінності зображення земної поверхні на глобусі, космічних знімках, картах, аерознімках, планах (зіставлення обрисів материків, морів та океанів, великих островів та півостровів на глобусі, фізичній карті півкуль і глобальних космічних знімках).	§9
11	Масштаб та його види. Практична робота 1. Розв'язування задач з використанням різних видів масштабу.	§10
12	Абсолютна і відносна висота місцевості, їх визначення за допомогою горизонталей та шкалою висот.	§23, 24
13	Практична робота 1. Визначення відстаней, напрямків та абсолютних відносних висот на топографічному плані.	
14	План, його основні ознаки. Умовні знаки плану. Визначення напрямків на плані. Читання плану.	§11
15	Карті, їх елементи. Легенда карти.	§12
16	Класифікація карт за масштабом, змістом та просторовим охопленням. Географічні атласи. Практичне значення карт.	§13

Знаннєвий компонент: називає способи зображення Землі, види масштабів, відмінності між планом і топографічним планом та картою, абсолютною і відносною висотою місцевості, об'єкти місцевості за планом та його умовні знаки; вміє читати план та карту, використовуючи умовні знаки та легенду карти; пояснює відмінності різних видів масштабу, особливості орієнтування плану місцевості.

Діяльнісний компонент: визначає масштаб плану і карти, абсолютну і відносну висоту місцевості за допомогою горизонталей та за шкалою висот; вимірює відстані на плані і карті за допомогою масштабу; розв'язує задачі з різними видами масштабу; порівнює зображення місцевості на глобусі, аерофотознімку та космічному знімку, плані, карті.

Ціннісний компонент: оцінює практичне значення плану та географічних карт для себе і своєї родини.

Тема 3. Географічні координати (3 год)

17	Градусна сітка на глобусі й географічній карті. Поняття про географічні координати – широту (південна, північна) та довготу (західна і східна).	§14
18	Правила відліку географічної широти і довготи. Географічні координати свого населеного пункту.	§15
19	Практична робота 2. Визначення географічних координат за географічною картою.	§9-15
20	Підсумковий урок з розділу «Земля на плані та карті»	

Знаннєвий компонент: називає лінії градусної сітки: паралелі, меридіани, екватор, нульовий меридіан, ознаки понять «географічна широта», «географічна довгота», координати свого населеного пункту; пояснює відмінності між географічною широтою і географічною довготою.

Діяльнісний компонент: користується градусною сіткою для визначення географічних координат; визначає географічні координати об'єктів, населених пунктів; порівнює географічну широту і географічну довготу за градусними вимірами.

Ціннісний компонент: оцінює практичне значення знань про географічні координати.

Розділ 3 Оболонки Землі (41 год)

Тема 1 Літосфера (12 год)

21		Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера». Типи земної кори.	§16	
22		Мінерали, гірські породи та корисні копалини	консп	
23		Внутрішні процеси в земній корі. Літосферні плити.	§17	
24		Рухи земної кори. Походження материків та океанів.	§18	
25		Землетруси Практична робота 3 (початок). Позначення на контурній карті сейсмічних поясів	§19	
26		Магматизм. Вулкани, гарячі джерела, гейзери. Практична робота 3 (продовження). Позначення на контурній карті вулканів	§20	
27		Зовнішні процеси, що зумовлюють зміну земної кори. Вивітрювання, робота вітру, текучих і підземних вод, льодовиків.	§21, 22	
28		Форми рельєфу Землі – гори і рівнини Різноманітність та утворення рівнин на суходолі. Найбільші за площею рівнини світу. Практична робота 3 (продовження). Позначення на контурній карті рівнин Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.	§25,	
29		Різноманітність та утворення гір на суходолі. Найвищі і найдовші гори світу. Практична робота 3 (продовження). Позначення на контурній карті гір Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.	26	
30		Рельєф дна океану. Серединно-океанічні хребти – найвищі і найдовші гори Світового океану. Практична робота 3 (закінчення). Позначення на контурній карті серединно-океанічних хребтів	§27	
31		Узагальнення знань з теми «Літосфера»	повт	
32		Контрольна робота за I семестр	повт	

Знаний компонент: називає внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори, суттєві ознаки понять «літосфера», «земна кора», «мінерали», «гірські породи», «корисні копалини», «рельєф», «рівнини», «гори», форми рельєфу своєї місцевості; наводить приклади і показує на карті літосферні плити, сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні, у тому числі й унікальні форми рельєфу; знає правила поведінки під час землетрусу; наводить приклади магматичних, осадових і метаморфічних гірських порід.

Діяльнісний компонент: визначає абсолютну і відносну висоту рівнин і гір за шкалою висот; позначає на контурній карті:

вулкани: Ключевська Сопка, Етна, Кракатау;

гори: Карпати, Кримські, Альпи, Уральські, Кордильєри, Кавказ, Гімалаї з вершиною Джомолунгма, Анди;

рівнини: Східноєвропейська, Західносибірська, Амазонська низовина, Лаврентійська височина, Середньосибірське, Бразильське плоскогір'я;

розрізняє магматичні, осадові й метаморфічні гірські породи;

порівнює рівнини і гори за висотою, походженням, розміщенням на суходолі або в океанах.

Ціннісний компонент:

оцінює діяльність людини та її вплив на рельєф;

висловлює судження щодо необхідності охорони унікальних форм рельєфу;

пояснює вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування рельєфу земної поверхні;

аналізує причини і наслідки зовнішніх і внутрішніх процесів.

Тема 2 Атмосфера (12год)

33		Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері.	§28	
34		Температура повітря. Теплові пояси Землі. Практичне значення вимірювання температури повітря. Способи регулювання температури повітря в домашніх умовах. Добовий і річний хід температури повітря, причини їхнього коливання. Карта ізотерм	§29	
35		Практична робота 4. Розв'язування задач на зміну температури повітря й атмосферного тиску з висотою, вологості. Практична робота № 5. «Складання графіка зміни температури повітря, рози вітрів, діаграм хмарності, діаграм опадів, їх аналіз».		
36		Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни в тропосфері. Вимірювання атмосферного тиску. Практична робота 4. Розв'язування задач на зміну температури повітря й атмосферного тиску з висотою.	§30	
37		Рух повітря. Вітер: причини виникнення, напрям, сила, швидкість, їх визначення за допомогою сучасних приладів та на око (візуально). Місцеві вітри. Практична робота № 5. «Складання графіка зміни температури повітря, рози вітрів, діаграм хмарності, діаграм опадів, їх аналіз».	§31	
38		Вода в атмосфері: випаровування, абсолютна і відносна вологість повітря, зміни вологості повітря залежно від температури. Способи регулювання вологості повітря в домашніх умовах.	§32	
39		Різноманітність хмар. Хмарність. Практична робота № 5. «Складання графіка зміни температури повітря, рози вітрів, діаграм хмарності, діаграм опадів, їх аналіз».	§33	
40		Атмосферні опади Практична робота № 5. «Складання графіка зміни температури повітря, рози вітрів, діаграм хмарності, діаграм опадів, їх аналіз».	§34	
41		Погода. Погода, її елементи, мінливість. Характерна погода за сезонами у своїй місцевості. Служба погоди, практичне значення прогнозів погоди. Дослідження: аналіз погоди в різних місцях світу за одну добу з використанням різних джерел інформації.	§35	
42		Клімат. Основні кліматичні показники. Карта кліматичних поясів. Зміни клімату.	§36	
43		Людина і атмосфера Систематизація, узагальнення та корекція знань	§37 повт	
44		Узагальнюючий контроль знань з теми: «Атмосфера». Форма проведення: письмовий залік	повт	

Знаний компонент: називає суттєві ознаки понять «погода», «клімат», «синоптична карта», елементи погоди, теплові пояси Землі, світові центри спостереження за погодою; наводить приклади хмар, різних за формою, прогнозів погоди, основних типів клімату; пояснює причини і наслідки зміни погоди і клімату.

Діяльнісний компонент: спостерігає і фіксує зміни елементів погоди: температури повітря, атмосферного тиску, вітру, вологості повітря, хмар, хмарності, опадів; визначає показники температури повітря й атмосферного тиску та їх зміни з висотою, швидкість вітру, типи погоди, що переважають у своїй місцевості; будує графіки ходу температури, діаграми розподілу опадів за певний період, розу вітрів; добирає відповідні джерела географічної інформації для ознайомлення з атмосферними процесами; користується термометром, барометром, гігрометром; порівнює погоду різних типів у своїй місцевості в різні пори року та її вплив на здоров'я людей; аналізує зміни температури повітря, атмосферного тиску протягом доби, сезону, року та їх розподіл на Землі за картою; розв'язує задачі на зміну температури повітря, атмосферного тиску з висотою.

Ціннісний компонент: оцінює вплив стану повітря на здоров'я людини; робить висновки про значення прогнозу погоди для життя і діяльності людини.

Тема 3 Гідросфера (12год)

45		Гідросфера. Кругообіг води в природі Загальна кількість води на Землі, її розподіл між частинами гідросфери	§38
46		Світовий океан та його частини. Практична робота №6. «Позначення на контурній карті морів, проток, заток, островів, півостровів; річок, озер, водоспадів ».	§39
47		Властивості вод Світового океану	§40
48		Рух води в океані. Багатства вод Світового океану. Океан та людина.	§41
49		Води суходолу – поверхневі і підземні. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші, найбільші за площею басейну і найповноводніші річки світу. Практична робота №6. «Позначення на контурній карті морів, проток, заток, островів, півостровів; річок, озер, водоспадів ».	§42
50		Живлення та режим річок.	§43
51		Озера . Практична робота №6. «Позначення на контурній карті морів, проток, заток, островів, півостровів; річок, озер, водоспадів ».	§ 44
52		Болота. Штучні водойми	§45
53		Льодовики та багаторічна мерзлота	§46
54		Підземні води. Значення вод суходолу для природи і людини. Охорона вод Світового океану і суходолу.	§47,48
55		Дослідження (екскурсія на місцевості): дослідити найближчу місцеву водойму та описати її за типовим планом.	повтор
56		Узагальнюючий контроль знань з теми «Гідросфера». Форма проведення: письмовий залік	

Знаннєвий компонент: *називає* суттєві ознаки понять «океан», «море», «затока», «протока», «острів», «океанічна течія», «річка», «озеро», «болото», «льодовик», «багаторічна мерзлота», «підземні води»; *наводить приклади* морів, заток, проток, островів, річок, озер, штучних водойм; *пояснює* причини і наслідки рухів води в Світовому океані, особливості живлення і режиму вод суходолу; *знає і розуміє* негативні наслідки паводків, повеней і цунамі.

Діяльнісний компонент: *визначає* особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу за відповідною діаграмою, глибини океанів і морів за шкалою глибин, залежність напрямку і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму вод суходолу від клімату; *розрізняє* способи зображення вод суходолу на плані та карті, озера за походженням їхніх улоговин і стоком, типи боліт, покривні та гірські льодовики, штучні водойми, типи підземних вод; *позначає на контурній карті назви:* морів: *Чорне, Середземне, Червоне, Балтійське, Баренцове;* проток: *Гібралтарська, Магелланова, Дрейка, Берінгова;* заток: *Біскайська, Бенгальська, Мексиканська, Гвінейська;* островів: *Велика Британія, Гренландія, Мадагаскар, Нова Гвінея;* півостровів: *Скандинавський, Кримський, Аравійський, Індостан, Сомалі, Лабрадор;* западини: *Маріанська;* річок: *Дніпро, Дунай, Янцзи, Ніл, Амазонка, Міссісіпі;* озер: *Каспійське, Великі озера, Байкал, Вікторія.*

Ціннісний компонент: *оцінює* роль води для життєдіяльності людини та використання мінеральних і термальних вод у господарській діяльності, вплив людини на різні частини гідросфери; *робить висновки* про вплив якості питної води на здоров'я людини.

Тема 4 Біосфера та ґрунти (2год)

57		Біосфера та її складові Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі.	§49
58		Ґрунт- особливе природне тіло. Вплив господарської діяльності людини на ґрунтовий та рослинний покриви, тваринний світ. Охорона біосфери	§50

Знаннєвий компонент: *називає* компоненти біосфери, суттєві ознаки понять «біосфера», «ґрунти», «рослинність», «тваринний світ», види рослин і тварин, які поширені у своїй місцевості; *пояснює* особливості поширення ґрунтів і живих організмів на земній кулі за допомогою карт, вплив людини на компоненти біосфери.

Діяльнісний компонент: *порівнює* види рослин і тварин, що поширені на різних широтах земної кулі.

Ціннісний компонент: *оцінює* значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини; *пропонує* власні заходи зі збереження тваринного та рослинного світу своєї місцевості.

Тема 5 Природні комплекси(3год)

59		Природні комплекси (ландшафти) як наслідок взаємозв'язків компонентів природи. Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі, властивості, закономірності розвитку.	§51
60		Природні зони Землі. Особливості природних зон екваторіальних, тропічних, помірних та полярних широт.	§52
61		Практична робота 7 Складання опису одного з природних комплексів своєї місцевості (за типовим планом)	
62		Контрольна робота за II семестр перенести	
Знаннєвий компонент: називає суттєві ознаки понять «природний комплекс», «географічна оболонка», «природна зона», компоненти природного комплексу; наводить приклади природних комплексів та комплексів, змінених людиною, у своїй місцевості; пояснює на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери. Діяльнісний компонент: порівнює особливості основних природних зон Землі; дотримується правил безпеки та поведінки під час екскурсії. Ціннісний компонент: оцінює вплив людини на природні комплекси у своїй місцевості та значення знань про природні комплекси для її життєдіяльності.			

Розділ IV Планета людей (5год)

63		Тема 1. Кількість і розміщення населення Землі. Кількість населення Землі. Розселення населення на Землі. Найбільш заселені території земної кулі.	§53
		Людські раси. Дослідження М. М. Миклухо-Маклая. Найчисельніші народи світу.	§53
64		Тема 2. Держави світу. Найбільші за площею та чисельністю населення держави світу та держави-сусіди України на політичній карті світу.	§54
65		Практична робота 8.Позначення на контурній карті кордонів найбільших держав та їх столиць.	
66		Тема 3. Вплив людини на природу (1 год) Зміни складових географічної оболонки людством. Зміни природних комплексів Землі. Забруднення довкілля та його охорона.	§55
67		Дослідження Розробка міні-проекту з утилізації побутових відходів.	
68		Узагальнення знань з теми «Земля-планета людей»	повт
Знаннєвий компонент: називає кількість населення на Землі та в Україні, людські раси; вміє читати політичну карту. Діяльнісний компонент: аналізує карти густоти населення та людських рас; показує на карті найбільші за площею та кількістю населення держави світу і держави-сусіди України; характеризує види господарської діяльності та її наслідки у своєму населеному пункті; порівнює людські раси за зовнішніми ознаками, густоту населення в різних регіонах земної кулі. Ціннісний компонент: усвідомлює толерантне ставлення до представників людських рас і народів світу; оцінює вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті різних видів господарської діяльності; висловлює судження про заходи щодо усунення негативних наслідків господарської діяльності у своєму населеному пункті; розробляє за допомогою членів родини міні-проект з утилізації побутових відходів.			

69-70 - повторення